Den unge Henry James

DÅ HENRY JAMES kallats en författare för författare har man väl i första rummet tänkt på hans subtilitet och skicklighet, hans antydande teknik i förening med hans förmåga att nå en egenartad fullständighet — att se de analyserade personerna "från alla håll". Hos många läsare — till vilka anmälaren räknar sig — blir intrycket ofta en olidlig omständlighet, man orkar inte med denna enorma grundlighet och expertis, applicerad på situationer och människor av ringa intresse, man irriteras av kylan hos författaren och hans figurer och längtar efter lidelse, spänning och handling. Följden har blivit att James av författare och kritiker under de senaste årtiondena presenterats som den anglosaxiska romankonstens största namn, medan han fortfarande läses blott av ett fåtal. Man kan uttrycka det väsentliga i problemet också på ett annat sätt. James framstår i exceptionell grad som oengagerad i allt utom att göra god konst. Han har intet budskap att förmedla, om inte möjligen att det riktiga är att bli "civiliserad", att njuta av och om möjligt skapa konst, och med konst menas då utsökta sensationer av förståelse och insikt. Thomas Mann med sina analyser av motsatsen konst — liv, Proust med konstens och barndomens himmel över det ruskiga livet — båda verkar stadigt placerade i "det levande livet" i jämförelse med James.

Ser man inte på böckerna, utan på levnadsloppen, kan intrycket ytligt sett bli ett helt annat. James var ingen bohem, ingen utstött. Tvärtom, han hade en god ekonomi, en trygg och behaglig familjemiljö, en konventionellt korrekt livsföring, framgång, uppskattning och trivsel. Hans främlingskap var mera dolt men mera definitivt. Främst måste det sägas ligga däri att han stod utanför all sexuell verksamhet (utom möjligen onani, som hans biografer är för pryda för att diskutera): ingen kärlekshistoria, såvitt man vet inte en kyss eller en flirt, ingen grövre erotik — en i den biograferade mänsklighetens historia nästan okänd kyskhet. Från olyckor och kriser, ekonomiska, religiösa, moraliska, sentimentala, tycks han ha varit praktiskt taget fri. Han klagade visserligen, liksom människor av denna typ ofta gör, med iver över sådana mindre prövningar som släktingars eller vänners död, men efter allt att döma kändes dylika ting som småsaker i jämförelse med krämporna ryggsmärtor och förstoppning. Den stora verkligheten var för honom att tänka sig in i människors stämningar och föreställningar, att formulera precist och fullständigt. På äldre dagar stegrades denna konstnärlighet till det halvt abnorma. Han ville i ord uttrycka sig lika fulländat som i skrift, och många har berättat om hans monologer, som genom sökandet efter det exakta avbröts av pauser, rättelser och reservationer — författande, granskning och korrekturläsning på en gång.

*

Hur blev James sådan? Fullständigare än i något tidigare arbete behandlas den frågan i en nyligen utkommen bok: *Leon Edel, Henry James, The Untried Years* (Lippincott, 5 dollar). Edel har sedan många år varit sysselsatt med denna första del av en stor Jamesbiografi (den gäller åren 1843—1870), han har haft tillgång till en mängd brev och papper som inte tidigare utnyttjats och har givit en högst fängslande skildring av James barndoms- och ungdomstid. Här skall jag stanna nästan uteslutande vid hans bidrag till några problem av särskild betydelse för bilden av James senare utveckling.

Henry James farfar, protestantisk irländare, kom till Amerika 1789 som fattig — fast inte utfattig — immigrant, blev affärsman i staten New Yorks huvudstad Albany och var vid sin död år 1832 en rik och ansedd man. Henrys far, Henry James senior, fick i tjuguårsåldern ärva en förmögenhet som gav honom 10.000 dollar om året i avkastning, tillräckligt för ett liv i överflöd utan arbete. I sitt giftermål tio år senare fick han fem barn; den förstfödde var den blivande filosofen William, den andre Henry. Henry James senior var entusiast och idealist. Han blev svedenborgare och socialist av Fouriers modell, skrev böcker och höll tal, diskuterade med sina vänner Emerson, Thoreau, Horace Greeley. Något fast arbete hade han aldrig, hans rikedom gav honom möjlighet att förbli en begåvad och respekterad amatör inom nordstatsintelligensen.

Den miljö i vilken den unge Henry James växte upp var ovanligt harmonisk och lycklig.

Henry James vid 16—17 års ålder.

Föräldrarna var varmt fästa vid varandra, ömma och toleranta gentemot barnen. Henry James senior var moralist, men inte puritan; barnen fick redan i tioårsåldern ofta gå på teatern, ha små bjudningar, vara med då de berömda vännerna samlades i huset. Familjen bodde omväxlande i Albany, New York, Boston, Newport och Europa; husfadern klädde sin reslust, liksom allt annat, i etiska grundsatser. Henry James europeisering började mycket tidigt; den första långa Europaresan anträddes då han var några månader gammal, och den första minnesbilden var enligt Henrys föreställning Place Vendôme; en andra vistelse i Frankrike, England och Schweiz upptog över tre år (1855—1858). Studierna blev under dessa förhållanden oregelbundna, men på vissa områden (språk och litteratur) mångsidiga och grundliga. I gymnasiståren var Henry redan en kultiverad gentleman, som talade och skrev brev om konst och romaner och själv började sin bana med romantiska berättelser.

Då Henry James blev äldre — och vid trettio år var han redan en gammal ungkarl — såg han tillbaka på barndomen som fulländningens, på en gång den stora stillhetens och de lyckliga upplevelsernas tid; här är parallellen med Marcel Proust slående. Men barn- och ynglingaåren bjöd på några konflikter och motsättningar, som enligt Edels uppfattning var grundläggande för framtiden. Kärleken mellan föräldrarna var en källa till lycka, men var den inte också något alltför bindande, något hämmande? De påverkade varandra, begränsade varandra; modern, med sin trots allt fordrande och dirigerande ömhet, var en bestämmande kraft i faderns liv. I en rad romaner och noveller kom Henry att behandla detta tema. Edel hävdar att den antydda erfarenheten var avgörande för Henrys liv. Kärleken blev för honom "ett hot mot livet självt", något som konstnären måste offra. "Att gå till den äktenskapliga bädden var att dö. Henry James valde därför den trygga vägen. Han förblev ungkarl."

Edel har säkert rätt i att denna tankegång blev ett viktigt motiv i Henry James diktning, sannolikt också i att den tjänade som argument för ungkarlslivet. Men synpunkten drivs, synes det, orimligt långt. Den stöds av en delvis underlig bevisning, såsom att Henry skrev "Bedward — Deadward" i sin anteckningsbok. Först och främst: det förefaller föga viktigt att klargöra varför Henry aldrig gifte sig, då han över huvud aldrig hade någon erotisk upplevelse. Föräldrarnas lyckliga äktenskap kan inte gärna ha gjort honom immun mot all sexualitet.

En viss problematik finns också över förhållandet till den äldre brodern, William. Mycket mer än ett vanligt broderskomplex tycks det dock inte ha varit fråga om. Henry såg upp till, avundades och ville konkurrera med William. Möjligen har denna relation stimulerat tendensen till isolering och flykten till konsten; otvivelaktigt har den gång efter annan litterärt utnyttjats. Då Edel talar om Jakob och Esau i detta sammanhang synes han än en gång överdriva — varmed inte förnekas att konstnären James ibland kan ha sett förhållandet i en liknande förstoring.

*

Då inbördeskriget utbröt var Henry en frisk och kraftig adertonåring; han läste, skrev och badade i det eleganta Newport, där familjen för tillfället var bosatt. Hela släkten James var ivriga abolitionister, och fadern Henry tillhörde den nyengelska intelligens-, börds- och börsaristokrati som mer än någon annan grupp i tal och skrift — ofta också i handling — verkade för Nordens seger och slaveriets avskaffande. Men Henry gick inte ut i kriget, inte heller den ett år äldre William; då allmän värnplikt ett par år senare i princip infördes begagnade bröderna rätten att friköpa sig. De båda yngsta sönerna i familjen blev däremot soldater så snart de uppnått vuxen ålder.

I diskussionen kring Henry James har denna hans hållning blivit ett stort problem. Det har påståtts att Henry kände sitt handlingssätt som ett svek; Graham Greene har rent av i en essä gjort gällande att här ligger grunden till James ångest och besatthet (ord som tycks väl starkt tilltagna då det gäller James, men som förklaras av Greenes benägenhet att identifiera den beundrade förebilden med sig själv). Å andra sidan har sagts att Henry av en ryggsjukdom hindrades att bli frivillig vid krigets utbrott; han var alltså åtminstone objektivt sett oskyldig. Denna version har Henry själv i sina memoarer från ungdomen givit upphov till.

Edel ger klarhet på några väsentliga punkter. Henry var fullt frisk i början av kriget. Varför han inte gick ut vet man inte, men antagligt är att fadern verkade för att han och William skulle stanna hemma. I Henrys memoarer är ryggsjukdomen antedaterad ett år; den gjorde sig kännbar först på sommaren 1862. För övrigt var denna sjukdom av ytterligt mystisk natur; en läkare förklarade den vara en ren struntsak. Sannolikt var den en realitet, men hysteriskt betingad, ett omedvetet tillgripet skyddsmedel mot obehag; vid flera tillfällen gjorde sig exempelvis sjukdomen påmint vid motsättningar till brodern William. Det viktiga synes vara att Henry kände samvetskval över sin passivitet. Detta framgår dels av sjukdomens antedatering, dels av den hemlighetsfulla och hemska beskrivning han ger av sjukdomens karaktär.

Under de följande åren började Henry publicera noveller i tidskrifter, studerade vid Harvard och reste för sig själv i Europa. I detta sista skede av ungdomen kom det andra ryktbara och omstridda fallet av "passivitet", av "frigörelse från livet", som man mera patetiskt har uttryckt saken. Denna gång gällde det kärleken.

På sommaren 1865, alltså strax efter krigets slut, blev den tjugutreårige Henry närmare bekant med den tre år yngre kusinen Minny Temple. Minny var, enligt

Minny Temple vid 16 års ålder (hennes hår hade kortklippts under en sjukdomsperiod).

många beskrivningar, en förtjusande flicka, vacker, glad, öppen, danslysten och samtidigt intelligent, beläst och reflekterad nog för att prata om allvarliga ting med de unga snillen som uppvaktade henne, bland dem William och Henry James samt Oliver Wendell Holmes, kapten i inbördeskriget och några årtionden senare Amerikas mest berömde jurist. Hennes porträtt finns på många ställen hos James, bland annat i den lysande novellen Daisy Miller, där hon personifierar den självständiga, okonstlade och muntert dygdiga amerikanska flickan i en lätt depraverad europeisk miljö. Mellan Henry och Minny uppstod en vänskap som fick sin prägel av att de tillhörde skilda kön, men som det nog vore för mycket att kalla ens en mild förälskelse. De pratade, promenerade, skrev brev i en litet flirtigt sentimental ton. Närmare kom emellertid Henry aldrig kärleken — och det var snarast en postum kärlek. Då Minny dog av lungsot år 1870 skrev Henry för första gången om henne med något av passion; han var då sedan mer än ett år i Europa. Och redan i de första breven blandar sig med förtvivlan en allt mer tydlig glädje över att det var slut med saken, att nu kunde han få vara alldeles i fred. "Ju mer jag tänker på henne desto mera lycklig är jag över att ha henne förflyttad från det verkligas föränderliga värld till tankarnas trygga rike. Där kan hon blomma i en skönhet mera strålande än den våra slöa blickar skulle kunna uppfatta." I en rad liknande formuleringar markerade han sin kyla, sin egoism och sitt konstnärskap. Det var slutet på ungdomen, skrev han. Nu kunde arbetet börja på fullt allvar, utan störningar.

Ryggvärken och episoden med Minny — samt i andra hand Henry James sexuella kyla över huvud — har satts i samband; man har diskuterat om sjukdomen gjorde Henry impotent. Edel liksom de närmast föregående biograferna Dupee och Canby förklarar på ytterst allmänna grunder — att James var frisk och blev 73 år gammal osv. — att så inte var fallet. Problemet har ringa intresse. Någon skillnad mellan Henry före och efter ryggsjukdomen kan i detta hänseende inte observeras. Om den sexuella overksamheten var absolut nödtvungen eller inte synes likgiltigt. Bristen på sensualism framträder med all tydlighet i böckerna; i den amerikanska litteraturen i slutet av 1800-talet — ännu mera pryd än den viktorianska engelska — representerar James på denna punkt en otvungen ytterlighet.

HERBERT TINGSTEN

På besök i PARIS
Bo i hjärtat av MONTMARTRE
Rum med komfort från sv. kr. 8:—.
HOTEL THOLOZE,
24 rue Tholozé, Paris 18.

Vettigt om barn

I förordet till sin bok *Vardagsfamilj* (Wahlström & Widstrand, 9: 50) skriver *Margareta Embring* att det kunde synas överflödigt att utöka samlingen av böcker om barnuppfostran med ännu en. Hon har emellertid skrivit sin bok, som till större delen tidigare publicerats i en veckotidning, för föräldrar som tycker om att "prata barn" men har svårt att komma sig för att läsa böcker i ämnet. Alla kapitlen i boken är formade som samtal eller diskussioner inom en familj med föräldrar, barn, släktingar och bekanta som deltagare. Författarinnan, som har en rik erfarenhet av barnuppfostran, bl. a. från Barnbyn Skå, har i dessa diskussioner flera språkrör som lägger fram sina argument milt eller eftertryckligt, smidigt resonerande och lugnt undervisande. Diskussionerna tar som regel sin utgångspunkt i någon händelse som skildras mycket livfullt. Samtalstonen hos barn, ungdomar och vuxna är fint och träffande återgiven.

Den anspråkslöshet som författarinnan visar i förordet är inte berättigad. Hon har nämligen skrivit en bok som torde vara en av de bästa, mest instruktiva och nyttiga handledningar i barnuppfostran som kommit ut i Sverige under senare år. Genom framställningsformen uppnår hon en rad fördelar. Problemen känns omedelbart igen och tränger sig på läsaren. Genom samtalsformen kan problemen ofta återges mera koncentrerat än som är möjligt i en beskrivande och refererande framställning. De som är anhängare av en mindre fri uppfostran än den som Margareta Embring vill få tillämpad får också sina synpunkter mera fylligt och rättvist framställda än som är vanligt i andra böcker som representerar ungefär samma ståndpunkt. På grund av detta är det antagligen inte så många människor som kan stötas tillbaka av bokens åsikter, trots att den representerar en utpräglad form av den s. k. fria uppfostran. Även många problem som ofta betraktas som banala och obetydliga behandlas allvarligt och samtidigt känsligt.

Det är alltså inte en bok bara för föräldrar till problembarn. De som sysslar med rådgivning vet hur ofta det är fördelaktigt om man kan rekommendera en bok som den rådsökande kan läsa. Margareta Embrings bok är utmärkt för ett sådant ändamål genom de enkla och praktiska råd och de vettiga diskussioner som den innehåller.

KJELL FASTBORG

Brott och straff under Vasatiden

Man möter ofta en uppfattning — eller missuppfattning — att domstolarna skulle representera något slags absolut och nästan övermänsklig rättvisa. I stället förhåller det sig givetvis så att domstolarna liksom alla andra samhällsorgan i större eller mindre utsträckning är uttryck för den i samhället rådande uppfattningen. Vad som ansetts rätt och orätt har växlat, liksom förhållandet mellan brott och straff. Till och med frågan varför man bestraffar lagöverträdare är utsatt för ständiga omvärderingar. Den stenhårda urgrunden, som ofta kommer i dagen, är vedergällningstanken; först efter seklers kultivering av den hårda marken har även andra teorier lyckats få rotfäste.

Vedergällningstankens betydelse under Vasatiden får man en livlig bild av i *Sörmländska härads domböcker från 1500-talet*, utgivna och kommenterade av kyrkoherde Magnus Collmar (Södermanlands hembygdsförbund, Nyköping, 10 kr.). I skolböckerna hittar man i allmänhet en friserad version av Vasatidens Sverige, där landsfadern bygger riket med fast hand och renässansens rika kultur når vårt karga land. Hur det var att leva då framgår inte av vanlig fosterländsk läsning, men framstår desto bistrare i domböckerna. En kvinna som tjuvmjölkade en ko och snattade en mössa miste öronen, andra tjuvar dinglade raskt i galgen. Husbonde kunde begagna sin rätt att aga sina anställda så att de miste livet. — De som i sedlighetens namn beklagar sig över nutidens dåliga moral kan knappast finna någon ljusning genom att blicka bakåt. Skillnaden är endast straffens hårdhet. För tidelag — numera räknat som en straffri rubbning — brände man helt enkelt den olycklige på bål och lät det oskäliga djuret göra honom sällskap i lågorna. Inte ens dödsstraff skrämde folk från att begå äktenskapsbrott osv.

En bok som denna visar onekligen att studiet av samhällets historia ingalunda är något självändamål, utan kan vara en tankeställare också inför dagens problem — som ju snart nog själva blir historiska.

MATS REHNBERG

Akademiska examina.

Vid Medicinska högskolan i Göteborg har med. kand.-examen avlagts av Hans Hjortzberg-Nordlund, Djursholm, Stig Selander, Hässleholm, Allan Tamm, Höganäs, och Marianne Unhäll, Hultafors.

— Jur. kand.-examen har avlagts i Lund av O. Fraser-Goldie, gb.

KYRKAN och helvetesläran

En rundfråga

I anslutning till Dagens Nyheters ledande artiklar om helvetesläran den 28/6, 2/7 och 6/7 har tidningen bett ett antal svenska teologer — präster och universitetslärare — att ange den ställning de intar till denna lära. Av de inkomna svaren publiceras i dag tre; de kommer under de närmaste dagarna att följas av ytterligare några.

Biskop Bengt Jonzon:

I ett tidevarv som sett brinnande människor från brinnande gator störta sig i vattnet utan att därmed kunna släcka elden i sina kläder borde det vara angelägnare att spörja hur helvetet på denna sidan skall kunna bekämpas och förebyggas än vad folk menar om ett helvete på den andra.

Om alla rättsinniga helhjärtat förenade sig om den förra uppgiften torde det hända att de komme att göra sådana erfarenheter av vad ondskans makt innebär och vad striden gäller och kostar att de började ana vad som i Skriften verkligen menas med ord sådana som frälsning och fördärv, förlossning och fördömelse, liv och död.

En diskussion utan denna förutsättning främjar icke klarheten, utan oklarheten. Säger man t. ex. att Jesu från Jesaja anförda ord "där deras mask icke dör och elden icke utsläckes" självfallet skall förstås andligt, förledas genast somliga att tänka att det sålunda icke finns någon fördömelsens eld. Ty

er smerten kun moralsk,
er den vel ikke så pyramidalsk.

Säger man å andra sidan att ordet skall förstås bokstavligt, vilseleder man återigen. Ty dels är den "kroppslighet" som enligt Skriften skänkes i uppståndelsen icke vår jordiska kroppslighet. Paulus talar om "andliga" kroppar (1 Kor. 15: 44). Dels och framför allt leder man tanken bort från det som Skriften anger som fördömelsens verkliga innebörd: skilsmässan från Gud och livet i honom. (Joh. 3: 16—21.)

Religionen i hävdvunnen mening försvinner icke därför att dess realiteter uttryckas i symboler och bilder. Vi kunna över huvud icke tala om dessa realiteter på annat sätt. Alla ord och uttryck för andliga ting, vare sig religiösa eller andra, äro ju i grunden mer eller mindre bleknade bilder och symboler. I alla tider ha också andliga människor förstått Skriftens ord om frälsning och dom såsom uttryck för andlig verklighet, vilka föreställningar de för övrigt förbundit med dem. Utan ett sådant andligt förstående kan man bolla med orden hur man vill i den religiösa polemiken från trons eller förnekelsens sida. Man har orden, men har icke deras mening. Diskussionen blir därefter.

Jag förvånas icke ifall vad här har sagts stämplas som ett nytt prov på prästers och teologers vanliga undanflykter och dimbildning, på deras besynnerliga ovillighet att ge enkelt och otvetydigt besked. Visst borde vi kyrkans män kunna tala klarare än vi ofta gör. Men när det gäller andliga ting har saken också en annan sida. Den störste av alla kristenhetens teologer och ledare rör därvid med orden: "En 'själisk' människa tager icke emot vad som hör Guds Ande till. Det är henne en dårskap, och hon kan icke förstå det, ty det måste utgrundas på ett andligt sätt" (1 Kor. 2: 14).

*

Professor Gillis Gerleman:

Dagens Nyheter har bett mig om ett uttalande om "debatten rörande helvetesläran i våra grannländer och även rörande den svenska kyrkans ställningstagande". Jag vill inskränka mig till att i största korthet ange min egen uppfattning av denna diskussion.

I några bifogade artiklar har tidningen själv sammanfattat det hittills förda meningsutbytet. Resultatet kan uttryckas så att somliga människor tror på helvetet, andra inte. Denna erfarenhet är varken så ny eller så sensationell som tidningen tycks tro, utan lika gammal som evangeliet självt. Om ett originellt grepp vittnar däremot tidningens naiva frejdighet att isolera frågan om helvetet och de eviga straffen från evangeliets budskap i dess helhet. Den människa som står främmande för evangeliets ord att vi är slavar under synden och döden och att vi endast genom att bli delaktiga i Kristi död och uppståndelse kan förlossas ur vår träldom måste givetvis betrakta även evangeliets ord om ett helvete som nonsens. Evangeliet har ingenting ytterligare att säga den människan. Men för den som inser sin prekära situation får evangeliets ord om förtappelsen en tyngd och ett allvar som hon inte kan skaka av sig, även om de skulle vålla både intellektuella och moraliska svårigheter.

Det är endast där denna primära insikt saknas som man kan kosta på sig raljanta spekulationer över hur helvetet är beskaffat, om det är fråga om andliga eller kroppsliga straff etc. Ingenting visar klarare hur långt från evangeliets anda hela denna diskussion rör sig.

*

Biskop Algot Anderberg

Genomläsningen av de tre mig tillsända artiklarna om "helvetesläran" förde mina tankar till mina gymnasistår i Lund — omkring 1909 — då jag lyssnade till diskussionerna om djävulens existens och hörde deklarationerna om hans avsättning, dödförklaring eller hur det nu betecknades. Jag blev icke övertygad. Och jag har märkt att åtskilliga av dem som då läto sig övertygas efter år 1914 blivit avfällingar.

Jag frågade mig ofta om något gott kunde komma ur dylika debatter, som varken präglades av förutsättningslöshet eller vilja att förstå vad saken innerst gällde och alltid fördes i raljant ton.

Jag frågar mig detsamma nu.

När jag tänker tillbaka på det som sades 1909 erinrar jag mig att Rousseaus sats om att "människan innerst är god" ofta citerades. Denna sats har väl blivit en av den moderna människans grunddogmer. Och konsekvensen härav kan icke bli annan än ett radikalt förkastande av det Bibeln kallar "helvetet".

Min ståndpunkt i frågan är i korthet följande.

Om en biblisk utsaga lösryckes ur sitt sammanhang med Bibelns budskap över huvud blir den förvanskad. Detta blir ej minst fallet då en eskatologisk utsaga — sådan som den här föreliggande — ryckes ut ur sitt sammanhang och göres till föremål för fromma eller ofromma spekulationer. Bibelns eskatologi skall ses i sammanhang med dess soteriologi — med frälsningsfrågan. Och denna senare är knuten till Kristus — Frälsaren.

Räknar jag nu med att "människan innerst är god" och sålunda genom självfrigörelse kan reda upp sitt livs onda, ter sig Bibelns utsagor i det väsentliga meningslösa.

Om jag åter erkänner min oförmåga att i djupaste mening komma till rätta med mitt onda, min självviska inkrökthet, min synd, visar mig Bibeln till den frälsande makten i Kristus. Endast genom honom kan jag vinna förlösningen, friden — gemenskapen med Gud.

Men han tvingar ingen. Jag kan fritt välja. Jag blir ställd i avgörelsens livssituation — åter och åter. Jag kan säga nej. Jag kan avvisa den gudsvilja som åter och åter når in i mitt liv och alltmer inkrökas i min egen självviska vilja. Framhärdar jag i mitt nej blir resultatet till sist en slutgiltig, en definitiv skilsmässa från Gud. Detta är för mig kärnan i "helvetesläran". Det är denna realitet Bibeln i skiftande bilder vill ge uttryck åt.

Jag har aldrig kommit på tanken att man skulle söka tyda detaljerna i dessa bilder.

Om en människas livsresultat har jag ingen som helst rätt att döma. Jag skulle för övrigt varken våga eller vilja detta.

Men beträffande mig själv kan jag aldrig bortse från förtappelsens risk.

MORGAN

Ett modernt "landsvägsåk"

»Morgan Plus Four» har nu ännu kraftigare motor. Den robusta konstruktionen har inte hindrat en lätt och luftig formgivning. Ett idealiskt sportåk, tålig, driftsäker och ekonomisk.

Morgan finns i urval 2-sitsiga som 4-sitsiga öppna modeller och även som 2-sitsig cabriolet.

Vi sänder broschyr på begäran.
BONNIERS BILBOLAG
Styrmansgatan 14
Tel. 67 80 90 o. 67 40 14

MORGAN 4

TRAFIKEN PÅ SASSNITZ ÅTERUPPTAS INOM KORT

Trafiken på Sassnitz, som legat nere sedan i oktober i fjol, kommer inom kort att återupptas. Det innebär att restiden Stockholm—Berlin kortas ett par timmar. Tågfärjan har ju hittills måst gå till Warnemünde, som ligger sydväst om Rügen. Det innebär också att Sovjetunionen tydligen inställt planerna på att göra Rügen till en flyg- och flottbas och att röda armén och folkpoliserna skall utrymma ön.

Gångtiden Trelleborg—Sassnitz är fyra timmar, och när nu trafiken återupptas kan färjorna göra dubbelturer, vilket medför starkt reducerade fraktkostnader. Statens järnvägar är beredd att med bara några dagars varsel ta upp trafiken. Man avvaktar nu en definitiv överenskommelse med ryssarna.

En delegation från järnvägsstyrelsen under ledning av överdirektör Edvard Oresson reser i nästa vecka till Berlin för att överlägga om Sassnitztrafiken. Delegationen består i övrigt av byråcheferna Tage Bergger och Ernst Jonson från järnvägsstyrelsen och distriktschefen Rudolf Markland, Malmö.

Om en uppgörelse kommer till stånd skall linjen Trelleborg—Warnemünde läggas ned. Den har annars gått över förväntan — 21.000 personer har använt sig av förbindelsen med kontinenten. En övergång till Sassnitzlinjen skulle också medföra att biljettpriserna till Berlin kan sänkas.

Motorvägen Malmö—Lund snart klar

Motorvägen Malmö—Lund beräknas bli invigningsklar under första hälften av september. Det är troligt att statsrådet Hjalmar Nilson kommer att förrätta invigningen. (TT, Malmö.)

Dam-socka
Roys
Spun Nylon, tvärrandig 3:50

BJÄRE

bjud på Bjäre apelsin-saft

En fantomgod, härlig frisk saft, som smakar väldigt apelsin! Den höga halten av fruktsaft gör Bjäre apelsinsaft till en verkligt angenäm törstsläckare. Försök också som omväxling någon av Bjäre andra vacuum-packade och därför hållbara bärsafter:

★ JORDGUBB
★ HALLON
★ SV. VINBÄR
★ KÖRSBÄR

Obs! Tack vare vacuum-packningen behåller Bjäre saft sina goda egenskaper under lång tid.

Bjäre gör väldigt god apelsin-marmelad

NYTT! Bjäre goda krämsylt

begär Bjäre
så god som hemlagad

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.